

Цвєткова А.

студентка навчально-наукового інституту педагогіки
Житомирський державний університет імені Івана Франка,

Ямчинська Г.В.

доцент кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання,
Житомирський державний університет імені Івано Франка

**Інтегровані програми з українського народного мистецтва для
дошкільників та учнів початкових класів та їх застосування в гуртковій
роботі та майстер-класах**

Все більше педагогів дошкільних навчальних закладів, вчителів початкової школи та батьки починають розуміти необхідність змінити відношення до впливу на розвиток дитини. Пошуки об'єднують поняття як професіоналізації педагогів так і підходу до дитини, як до суб'єкта з індивідуальним творчим самовизначенням. Велике значення у навчанні та вихованні на сучасному етапі мають етнотехнології, які розкривають перед дитиною безмежний яскравий світ українського народного мистецтва та народного мистецтва інших країн [1. с. 5].

На вивченні народного мистецтва побудована не одна програма але Мала академія «Витинанка» пропонує свою, яка відображає культуру поліського краю з усім розмаїттям та неповторним звучанням древнього мистецтва витинанки, писанкарства та ліплення з глини. Присутні в такій програмі і інші мистецтва, але основними, з яких потрібно починати знайомство дошкільника, а потім і учня початкової школи ми вважаємо саме такі.

Дитина має навчитися розуміти народне мистецтво з самого раннього дитинства, але у відповідності до свого віку та розуміння [2, с. 106]. Основою такої програми мають стати такі основні принципи:

- українська народна особливість поділу календарного року (за обрядовими святами);
- створення своєрідного середовища наближеного до народного;
- виховання через наслідування батьків та вихователів;
- співпраця батьків та дітей на окремих заняттях;
- створення суспільно корисних речей засобами українського мистецтва.

В програму входять такі народні мистецтва та техніки: витинанка, розпис, ліплення, ниткографія, пластиліновий живопис та інші.

Для колективних робіт використовуються такі техніки як колаж з різними особливими нетрадиційними техніками.

За такою програмою заняття мають бути інтегровані і максимально наближені до старовинних та цікавих трудових процесів, народних календарних свят, спостереженні за природою та до народних ігор та хороводів.

Для дошкільників та учнів 1-4 класів ми починаємо з «Мистецької абетки» де певна літера цифра малюється, співається, використовується у хороводі, танцях і таке інше. У наших посібниках завдання подаються у відповідальності до вікових особливостей дітей та підготовленості класу.

Колективні роботи за такою програмою проходять, взагалі дуже цікаво, тому що концентрують весь вивчений матеріал попередніх занять. Спочатку такі заняття починаються з звучання музичного інструмента (флейта або скрипка) для того, щоб ввести поступово дітей в атмосферу майбутнього... Потім вихователь або вчитель починає розповідати про мету заняття, але у формі незвичайної казки або вірша (емоційне забарвлення) та переходимо до практичної роботи. Наприкінці заняття всі роботи розглядаються, можливо зробити імпровізовану виставку і наостанок виконуємо танок або хоровод пов'язаний з заняттям.

М'яко перетікаючи один в одний ці інтегровані процеси дають можливість дитині перейти від споглядання й пробудження пізнавального

інтересу до усвідомлення історичного значення українського мистецтва та важливості його розвитку тепер.

На основі такої програми можливо проводити інтегровані заняття в дитячому садку і початковій школі, майстер-класи для різних вікових груп, особливо перед календарно-обрядовими святами: Різдво, Великдень, Трійця.

Програма створена першими учасниками-членами Малої академії «Витинанка» і апробована в гуртках народного мистецтва з її керівником, але з кожним роком наступні студенти вносять своє бачення в сталу програму та розвивають її в залежності від свого світосприймання та сучасних вимог.

Список використаних джерел

1. Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтва / Є.А. Антонович, Г.В. Захарчук, Р.В. Чугай, М.С. Станкевич. – Львів: Світ, 1993 – 358 с
2. Богуш А. М. Українське народознавство в дошкільному закладі / А.М. Богуш. – К.: Вища школа, 2003. – 206 с.
3. Дечківська І.М. Інноваційні педагогічні технології / І.М. Дечківська – К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. – 448 с.
4. Ямчинська Г.В., Плющик Є. В. Мистецька абетка. (для дітей 5 -7 років) – Житомир: Вид-во ЖДУ імені І Франка, 2008. – 138 с.: іл.
5. Ямчинська Г.В., Плющик Є. В. Мистецька абетка. 1 клас – Житомир: Вид-во ЖДУ імені І Франка, 2008. – 129 с.: іл.
6. Ямчинська Г.В., Плющик Є. В. Мистецька абетка. 2 клас – Житомир: Вид-во ЖДУ імені І Франка, 2010. – 150 с.: іл.
7. Ямчинська Г.В., Плющик Є. В. Мистецька абетка. 3 клас – Житомир: Вид-во ЖДУ імені І Франка, 2012. – 119 с.: іл.
8. Ямчинська Г.В., Плющик Є. В. Мистецька абетка. 4 клас // Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 139 с.: іл.